

2014-09-28
Kurt Hultgren
0707-88 44 77

ReFo skr 2014-110

Samtrafiken i Sverige AB
Att: Gerhard Wennerström
Kollektivtrafikens Hus
Centralplan 3
111 20 Stockholm

Krav på förenklade spontanköp av kollektivtrafikbiljetter

Resenärsforum är väl medvetet om att Samtrafiken i Sverige arbetar för att det ska vara eller bli enkelt för resenärerna - och de som önskar bli resenärer - att köpa den biljett som de gärna vill skaffa sig. Som bekant är spontanresandet det som dominerar helt och hållet, även inom kollektivtrafikbranschen. Bland bilresenärerna förekommer det så gott som enbart spontanresor, sådana som inte är förberedda genom extra åtgärder. En del kollektivresenärer är vana att beställa platsbiljetter och se till att långväga resor hänger ihop. Men de allra flesta kollektivtrafikresor sker utan speciell planering, eftersom många känner till hur de ska åka. Det är bara att skaffa en biljett. **Emellertid finns ingen bransch i Sverige där det är så krångligt att göra inköp som i kollektivtrafikbranschen.** Det är i stort sett endast stamkunderna på en viss sträcka som kan resa utan biljettbekymmer, eftersom de har skaffat sig en biljett som gäller för en längre tidsperiod. Besökande släktingar, goda vänner, turister och tjänsteresenärer försöker så gott det går att skaffa sig biljetter för sträckor där de inte brukar resa, och ibland lyckas de hitta både säljställen och automater och betalningsmetod och skaffar sig verkligen en biljett. Fortfarande återstår den stora frågan om man köpt rätt biljett. Har man köpt fel - och det är lätt hänt - då kommer man att drabbas av obehagligheter. Man riskerar bli utskälld, bötfälld, kanske avslängd, allt inför 30 medresenärer. Allt detta är ett orosmoln som hänger över ovana kollektivresenärer. **Det är därför inte bara angeläget att finna en metod som gör det enkelt för besökarna, det är en brådskande nödvändighet.** Den som försöker göra enligt bästa förstånd ska inte bli misstänkliggjord och känna sig obehagligt bortgjord. Det leder inte till en positiv känsla inför kollektivtrafiken hos alla dem som ska lockas att känna kollektivresans attraktivitet. Kollektivresandet är en viktig del av besöksnäringen, en tjänstebransch i stark tillväxt i Sverige.

Resenärsforum hälsar med stor tillfredsställelse den utveckling som initierats av Samtrafiken och som syftar till att man ska kunna köpa biljetter direkt i Resplus, som man också kan nå

via mobiltelefon, eller via bärbar dator. Det är på tiden. Men fortfarande är det så att Resplus endast omfattar en enkelresa från start till mål. Många resenärer önskar utträta ett antal resor på den ort man reser till. De kanske först ska göra ett besök, därefter ett annat besök och sedan gå på ett evenemang eller göra inköp, eller göra en kortare sightseeingtur eller ett besök på ett museum. Alla dessa lokala resor ingår inte i den Resplusbiljett som man har skaffat sig för besök i den stad man besöker. Denna typ av resbehov måste kunna tillgodoses. Och de **måste kunna tillgodoses på vilken ort som helst, annars blir problemet att veta var det funkar och var det inte funkar.**

Det behov som måste lösas snabbt i avvaktan på ett enkelt och överallt gällande betalsystem är att man ska kunna köpa ett dagskort för valfri stad i förväg. Detta dagskort ska gälla i hela staden, eftersom man som tillrest inte har en aning om vilka zoner som finns. I somliga städer finns redan dagskort eller dygnskort eller 24-timmarskort. Dock saknas det i en rad städer. Vissa städer har taxesytem som omfattar hela regionen eller en stor del av regionen. Då bör kortet omfatta hela det område som staden ligger i. Resandet kommer inte att förändra sig för att biljetten gäller mer än önskat. Dessutom är det för trafikföretagen viktigt att notera att **priset inte är en fråga av betydelse.** Priset spelar inte så stor roll, **bara man kan undvika det krångel och den osäkerhet som alltid uppstår** när man är osäker och förvirrad. Man är som kund beredd att **betala lite extra för att få smidigheten av att behärska systemet.**

Den som ska resa till Malmö, Göteborg, Stockholm, Västerås eller Uppsala eller Karlstad begär bara en stadsbiljett för ett eller två dygn och betalar och åker. Den som ska besöka en mindre stad eller ett område i en region borde rimligen kunna köpa motsvarande dygnsbiljett, vilket kanske kan bli ett politiskt krav. I en tätbebyggd region kan det vara lika naturligt att göra ett antal kortare resor i regionen. Ett dagskort kan vara lika motiverat där.

Den som vill köpa ett dagskort i samband med en tågresor eller långväga bussresa finner det **naturligt att avsluta med ett dygnskort eller två.** Det intressantaste är dock att dessa biljetter, som ska gå att köpa i mobilen, därmed **också går att spontanköpa på ett sätt som liknar de gamla sms-biljetterna**, som med sin klumpighet trots allt erbjuder tillgänglighet. Tillgängligheten till kollektivtrafiken hänger idag i stor utsträckning på om man är välkommen att betala eller inte. Man är idag faktiskt INTE välkommen ombord, ifall man vill betala med kontanter eller med kort på en stadsbuss (med några enstaka undantag i Sverige). Att detta är en diskriminering av ett antal medborgare förefaller branschen inte vilja erkänna.

Resenärsforum begär att Samtrafiken initierar ett system med dagskort köpbara i Resplus. Det betyder att mer än 50 nya städer/orter måste läggas in som biljetter i Resplus. Idag kan man ju köpa enstaka resor inom olika städer utan problem. Det borde rimligen gå att lägga in dagskort i övriga städer/orter med ett pris som respektive RKM får besluta. Och för dem som inte idag har dagskort bör påpekas att **dagskort inte måste innebära rabatter.**

Det kan handla om att sälja fyra resor för priset av beräknade sex eller åtta enkelresor. Det är **frihetsgraden som resenärerna köper sig**, inte någon rabatt.

Att införa dagskort för 100 städer i Resplus kommer att ta några månader rent praktiskt. Men detta arbete är oändligt mycket snabbare än att vänta på att biljettsystemen i olika län ska bli ekonomiskt avskrivna och att vänta på att ett nytt gemensamt biljettsystem ska utvecklas. De gamla systemen är obsoleta och borde egentligen skrotas omedelbart. Men det vore alltför abrupt för branschens företag och för många RKM. **Det pågår ett långsamt arbete att ersätta de gamla systemen, och det arbetet pågår inte förgäves.** Förr eller senare blir det klart. Men medan de ovana och frustrerade kollektivresenärerna vänjer sig av med att försöka åka kollektivt på ovanliga sträckor så känner RKM av ekonomiska problem. Det går för långsamt. Fler resenärer ger också större intäkter.

Resenärsforum känner väl till Samtrafikens utmärkta system Resplus som är mycket värdefullt för medvetna och planerande resenärer. Vi har också samrått med Samtrafiken och funnit att tekniken inte borde vara det största problemet. **Vi begär därför att Samtrafiken initierar och driver projektet dagskort i anslutning till det starkt önskvärda betalningsprojektet så att dagskort kan inkluderas i resenärernas upplevde service i kollektivtrafiken.** Att tillhandahålla sådana dagskort kommer också att i praktiken skapa tillgänglighet som saknas idag för många spontanresor. Det gäller att hitta genvägar i ett sammelsurium av krångliga bestämmelser.

Detta förslag har Resenärsforum också framfört till Biljettutredningens utredare Åsa Vagland.

Med vänliga hälsningar!

För Resenärsforum

Kurt Hultgren
generalsekreterare Resenärsforum